

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 226/2011-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. R., Z., zastúpeného advokátom JUDr. J. K., Z., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 236/2009 a výrokom jeho uznesenia z 20. augusta 2009 o náhrade trov prvostupňového konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. R. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2009 doručená sťažnosť R. R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 236/2009 a výrokom jeho uznesenia z 20. augusta 2009 (ďalej aj „namietané uznesenie“ alebo „napadnuté uznesenie“) o náhrade trov prvostupňového konania.

Ku skutkovému a právnomu stavu, ktorý predchádzal podaniu sťažnosti, sťažovateľ uviedol, že ako podielový spoluvlastník nehnuteľností v podiele $\frac{1}{4}$ k celku zapísaných na LV č... katastrálne územie... sa návrhom z 19. júla 2005 podaným Okresnému súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) domáhal voči odporcovi – ako podielovému spoluvlastníkovi v podiele $\frac{3}{4}$ k celku – zrušenia tohto spoluvlastníctva a prikázania predmetných nehnuteľností do výlučného vlastníctva odporcu za náhradu 600 000 Sk.

Okresný súd rozhodol v právnej veci sťažovateľa rozsudkom č. k. 8 C 127/2005-218 zo 17. decembra 2008, ktorým zrušil podielové spoluvlastníctvo k predmetu konania a prikázal ho do výlučného vlastníctva odporcu, ktorého zároveň zaviazal zaplatiť sťažovateľovi finančnú náhradu 625 000 Sk za jeho spoluvlastnícky podiel, a to v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Krajský súd rozhodujúc o odvolaní odporcu proti prvostupňovému rozsudku tento rozsudok zmenil vo výroku o povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľovi náhradu za jeho spoluvlastnícky podiel tak, že pôvodne trojdňovú lehotu od právoplatnosti rozsudku na realizáciu náhrady predĺžil na trojmesačnú.

O trovách konania rozhodol okresný súd osobitným uznesením č. k. 8 C 127/2005-281 z 8. júna 2009 (t. j. po právoplatnosti rozsudku zo 17. decembra 2008) tak, že uložil odporcovi povinnosť zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 995,82 € (zaplatený súdny poplatok) a na účet jeho právneho zástupcu 1 791,49 € z titulu trov právneho zastúpenia. Odporca podal proti uzneseniu okresného súdu č. k. 8 C 127/2005-281 z 8. júna 2009 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 12 Co 236/2009 z 20. augusta 2009, ktorým napadnuté prvostupňové uznesenie vo výroku o uložení

povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľovi trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia zmenil tak, že sťažovateľovi náhradu trov prvostupňového konania nepriznal.

Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd konštatoval jeho úspech v danom konaní, ktoré označil za sporové, keď pri rozhodovaní o náhrade trov prichádza do úvahy použitie § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), z ktorého platí jedna výnimka zakotvená v § 150 ods. 1 OSP. Podľa sťažovateľa krajský súd dôvodil *«nejasne určenými okolnosťami prípadu poukazom na ustanovenie § 150 Občianskeho súdneho poriadku... V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd poukázal na jednej strane na úspech sťažovateľa v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ale na druhej strane všeobecnou a strohou konštatáciou označil dôvodom hodným osobitného zreteľa súrodenecký vzťah medzi účastníkmi konania, keď podľa odvolacieho súdu aj samotný odporca súhlasil so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva takým spôsobom ako ho navrhoval navrhovateľ a spor existoval len ohľadom výšky podielu navrhovateľa. Bez ohľadu na tú skutočnosť, že táto výška bola súdom určená takmer totožne so sumou, ktorú požadoval zaplatiť navrhovateľ, rozhodnutie súdu záviselo od znaleckého dokazovania vo veci, ktoré bolo vykonané v záujme oboch účastníkov konania. Z napadnutého uznesenia ďalej vyplýva, že krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie odkazom na príslušné ustanovenia O. s. p. bez dostatočne zrozumiteľného a preskúmateľného zdôvodnenia „výnimočnosti prípadu“, bez logického a vyváženého poukázania na relevantné okolnosti, ktoré majú výnimočnosť prípadu, ako podmienky nevyhnutnej pre postup podľa § 150 O. s. p., jednoznačne preukazovať.»*

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ cituje príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, a pokiaľ ide o § 150 ods. 1, uvádza, že *„je výnimkou zo zásady zodpovednosti za výsledok umožňujúce súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných osobitného zreteľa účastníkovi, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Sťažovateľ sa preto domnieva, že ak aj súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná, musí ísť o zjavne výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výrok o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil iba*

s poukazom na použité ustanovenia O. s. p. Žiadne iné odôvodnenie postupu krajského súdu rozhodnutie (okrem poukazu na súrodenecký vzťah účastníkov a súdom nesprávne a nejasne interpretovaný postoj odporcu) čo do nepriznania trov prvostupňového konania navrhovateľa, neobsahuje.

Podľa názoru sťažovateľa preto krajský súd pri rozhodovaní v časti o náhrade trov konania podľa citovaných ustanovení § 142 ods. 1 a § 150 ods. 1 O. s. p. dôsledne nepostupoval. Napriek tomu, že v odôvodnení rozhodnutia sp. zn. 12 Co 236/2009 zo dňa 20. 08. 2009 konštatoval úspech sťažovateľa v konaní, tomuto náhradu trov konania nepriznal ani sčasti, čím sa sťažovateľ ako úspešný navrhovateľ s poukazom na výšku ním zaplateného poplatku a vzniknutých trov právneho zastúpenia dostal do oveľa nepriaznivejšej pozície v porovnaní s odporcom, ktorý úspech v konaní nemal. Odvolací súd na úkor sťažovateľa neprihliadol na okolnosti, ktoré viedli navrhovateľa k uplatneniu práva na súde a postoje oboch účastníkov v konaní. V odôvodnení predmetného rozhodnutia odvolacieho súdu nie je vôbec vyriešený vzťah účelnosti trov vynaložených a potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva. Odvolací súd mal a mohol túto otázku skúmať. Keďže tak neurobil, záver o tejto otázke nemohol ani riadne odôvodniť.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nie je možné zistiť, aké právne úvahy ho v otázke trov konania viedli k rozhodnutiu podľa § 150 ods. 1 O. s. p., na ktoré sa odvoláva. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ považuje rozhodnutie krajského súdu v tejto časti za nepreskúmateľné, ktoré porušuje jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

Sťažovateľ vyslovuje názor, že súrodenecký vzťah medzi podielovým spoluvlastníkmi nemožno vnímať ako dôvod hodný osobitného zreteľa, a poukazuje na to, že sa ešte predtým, ako podal okresnému súdu návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, pokúšal o uzavretie mimosúdnej dohody, avšak na jeho ponuky odporca nereagoval. Na súd sa preto musel obrátiť len pre správanie odporcu. Pozornosť upriamuje aj na podľa neho „neštandardné“ správanie odporcu, ktorý sa „nevyjadroval k predmetu (meritu) veci, opakovane účelovo spochybňoval znalecké posudky... domáhal sa zohľadnenia vlastných investícií do nehnuteľnosti, čo však žiadnym spôsobom nekonkretizoval a nepreukázal...“

Sťažovateľ sa zmieňuje aj o „obštrukciách odporcu“, resp. jeho právneho zástupcu, v dôsledku ktorých muselo dôjsť k odročeniu viacerých pojednávaní, a pripomína, že odporca v súdnom konaní deklaroval hodnotu jeho podielu v nereálnej výške.

Sťažovateľ preto zastáva názor, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 236/2009 a výrokom jeho uznesenia z 20. augusta 2009 o náhrade trov prvostupňového konania došlo k porušeniu jeho v sťažnosti označených práv, a navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo sťažovateľa R. R. na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo konaním Krajského súdu v Banskej Bystrici vo veci sp. zn. 12 Co 236/2009 a výrokom uznesenia sp. zn. 12 Co 236/2009 z 20. augusta 2009 o náhrade trov konania tak, že navrhovateľovi sa náhrada trov prvostupňového konania nepriznáva, porušené.

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co 236/2009 z 20. augusta 2009 vo výroku o zmene uznesenia Okresného súdu vo Zvolene z 08. 06. 2009 sp. zn. 8 C/127/2005 v časti výroku o uložení povinnosti odporcovi nahradiť trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia tak, že navrhovateľovi sa náhrada trov prvostupňového konania nepriznáva, a vec sa v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby v nej znovu konal a rozhodol.“

Zároveň sťažovateľ žiada, aby mu bola v konaní o jeho sťažnosti priznaná úhrada trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd výrokom svojho uznesenia sp. zn. 12 Co 236/2009 z 20. augusta 2009, ktorým zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 8 C 127/2005-281 z 8. júna 2009 v časti týkajúcej sa výroku o uložení povinnosti odporcovi nahradiť sťažovateľovi trovy konania tak, že sťažovateľovi náhradu trov prvostupňového konania nepriznal, porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ vyjadruje názor, že krajský súd tak rozhodol *„bez náležitého a preskúmateľného odôvodnenia takéhoto postupu a rozhodnutia“*.

V súvislosti s aplikáciou § 150 ods. 1 OSP sťažovateľ argumentuje tým, že toto ustanovenie predstavuje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok v prípade, ak súd dospeje k názoru, že v okolnostiach konkrétneho prípadu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia však podľa sťažovateľa takéto dôvody nevyplývajú. Sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom, že by takýmto dôvodom mohol byť súrodenecký vzťah medzi účastníkmi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997).

Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy). Ustanovenie § 150 OSP umožňuje súdu, aby v rámci svojho uváženia v medziach tohto zákonného ustanovenia celkom alebo sčasti nepriznal náhradu trov konania alebo plnú náhradu trov konania tomu účastníkovi, ktorému inak patrí ich náhrada. Dôvodom na použitie uvedeného ustanovenia môžu byť len okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré zákon (Občiansky súdny poriadok) neuvádza ani exemplifikatívne, čo však neznamená, že tým vytvára priestor na voľnú úvahu súdu. Pri skúmaní, či existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, treba prihliadnuť na osobné, zárobkové, majetkové a iné pomery účastníkov, procesný postoj účastníkov, a to na oboch stranách sporu, okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nárokov, pričom medze sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 142 ods. 1 OSP).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Požiadavka ústavne konformného odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každý výrok rozhodnutia, teda aj na rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu danom v § 212 ods. 1 a § 220 ods. 1 OSP a, ako už bolo uvedené, namietaným uznesením zmenil prvostupňové uznesenie

vo výroku o uložení povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľovi trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia tak, že sťažovateľovi náhradu trov prvostupňového konania nepriznal.

V časti týkajúcej sa výroku o zmene uznesenia okresného súdu o náhrade trov konania a nepriznaní náhrady trov prvostupňového konania sťažovateľovi v odôvodnení namietaného uznesenia krajský súd uviedol:

„Pokiaľ ide o priznávanie náhrady trov konania v občianskoprávnom konaní, Občiansky súdny poriadok prikazuje súdu prednostne rozhodnúť o náhrade trov konania podľa zásady úspechu v konaní podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého ustanovenia účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práv proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva tá skutočnosť, že by konanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti nebolo sporovým konaním, kedy by sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania ust. § 142 ods. 1 O. s. p. nemohlo aplikovať. Z ust. § 142 O. s. p. však platí aj jedna výnimka zakotvená v ust. § 150 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého ustanovenia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti prípadu, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť. Podľa tohto citovaného ustanovenia musí ísť o výnimočný prípad, kedy súd nemusí náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať za splnenia ďalšej podmienky, a to, že sú tu dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre ich nepriznanie. Dôvodom hodným osobitného zreteľa v súdenej veci je súrodenecký vzťah medzi účastníkmi konania, pričom aj samotný odporca súhlasil so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva takým spôsobom, ako ho navrhoval navrhovateľ, a že spor medzi účastníkmi konania existoval len ohľadom výšky podielu navrhovateľa, za ktorý by mal vyplatiť navrhovateľovi náhradu. Bez ohľadu na tú skutočnosť, že táto výška bola súdom určená takmer totožne so sumou, ktorú požadoval zaplatiť navrhovateľ, rozhodnutie súdu záviselo od znaleckého dokazovania vo veci, ktoré bolo vykonané v záujme oboch účastníkov konania. Za takéhoto stavu veci je potom spravodlivé, ak každý z účastníkov konania si bude platiť trovy konania, ktoré mu v konaní vznikli, sám. Z tohto dôvodu krajský

súd uznesenie okresného súdu v časti výroku o náhrade 12 Co 236/2009 trov prvostupňového konania zmenil tak, že navrhovateľovi, hoci úspešnému účastníkovi konania, ich náhradu nepriznal.“

Ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov ani preskúmať, či v konaní bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, ale je oprávnený posúdiť, či v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy), a tým k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľov. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Je potrebné uviesť, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí zásadne medzi hlavné výsadné oblasti pôsobnosti všeobecných súdov a ako také je prejavom ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto nemôže do detailov preskúmať jednotlivé rozhodnutia všeobecných súdov o náhrade trov konania, keďže táto problematika by mohla nadobudnúť ústavnoprávny rozmer iba v prípade závažného vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť v dôsledku takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, v ktorých by boli zjavné znaky arbitrárnosti.

Ustanovenie § 150 OSP obsahuje určité osobitné „moderačné oprávnenie“ všeobecných súdov, ktoré im umožňuje rozhodnúť o náhrade trov konania inak, než aby to reflektovalo výsledok sporu. Toto oprávnenie však zásadne prislúcha všeobecným súdom, ktoré sú detailne oboznámené s konkrétnymi okolnosťami prípadu, a preto je predovšetkým

na ich úvahe, či využijú možnosť aplikácie uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku s ohľadom na výnimočnosť konkrétneho prípadu.

Dôvody hodné osobitného zreteľa zistil krajský súd najmä v súrodeneckom vzťahu medzi účastníkmi konania a v tom, že spor medzi nimi existoval len v súvislosti s výškou podielu sťažovateľa, za ktorý by mu mala byť vyplatená náhrada. Krajský súd vzal do úvahy aj to, že výška náhrady bola síce určená takmer zhodne so sumou požadovanou sťažovateľom, avšak rozhodnutie záviselo od znaleckého dokazovania, ktoré bolo vykonané v záujme oboch účastníkov.

Aplikácia ustanovenia § 150 OSP založená na výnimočnosti predmetu konania alebo pomerov na strane účastníkov je v danom prípade podľa názoru ústavného súdu odôvodnená ústavne udržateľným spôsobom. Krajský súd v uznesení sp. zn. 12 Co 236/2009 z 20. augusta 2009, pokiaľ ide o zmeňujúci výrok o náhrade trov prvostupňového konania, síce stručne, ale napriek tomu dostatočne odôvodnil ozrejmiac, ktoré okolnosti na strane účastníkov považoval za dôvody hodné osobitného zreteľa na aplikáciu ustanovenia § 150 OSP. Ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľné, aby vzhľadom na celkové okolnosti daného prípadu a usporiadanie vzťahov medzi účastníkmi konania hradil každý účastník vlastné trovy sám. Skutkové a právne závery uvedené v odôvodnení namietaného uznesenia krajského súdu týkajúce sa nepriznania náhrady trov prvostupňového konania sťažovateľovi nie sú v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy náhrady trov konania, a preto ich nemožno považovať za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru. Vzhľadom na to nemožno tieto skutkové a právne závery označiť za nepreskúmateľné a za svojvoľné, vybočujúce z rámca uvedeného zákonného ustanovenia, a ústavný súd ich preto nemá dôvod ani oprávnenie prehodnocovať a nahrádzať ich prípadne vlastnými.

Obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež

konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Ústavný súd nezistil na strane krajského súdu také pochybenia, ktorým by bolo možné pripísať ústavnoprávny rozmer, a z toho dôvodu nezistil medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru takú príčinnú súvislosť, ktorá by naznačovala možnosť vysloviť porušenie v sťažnosti označených práv sťažovateľa v prípade jej prijatia na ďalšie konanie (§ 25 ods. 3 zákon o ústavnom súde), a preto sťažnosť odmietol po jej predbežnom prerokovaní pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. III. ÚS 151/05, IV. ÚS 170/08).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu vo výroku o trovách konania a o úhrade trov právneho zastúpenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2011